

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра фінансів, банківської справи та страхування

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної роботи

Пантелеймонов А.В.

Вересень 2019 р.

Робоча програма навчальної дисципліни

Соціальне страхування

(назва навчальної дисципліни)

Рівень вищої освіти другий (магістерський) рівень

Галузь знань 07 «Управління та адміністрування»

Спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

Освітня програма «Фінанси, банківська справа та страхування»

Спеціалізація _____

Вид дисципліни обов'язкова

Факультет Економічний факультет

(назва підрозділу)

20 19 / 20 20 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження Вченою радою економічного факультету
Протокол № 3 від “ 20 ” березня 2019 року

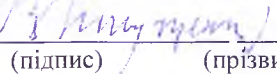
Розробники програми: Загорська Д. М., кандидат економічних наук, доцент

Програму схвалено на засіданні кафедри «Фінанси, банківська справа та страхування»
Протокол № 8 від “ 28 ” лютого 2019 року

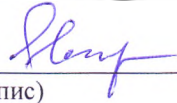
Завідувач кафедри Фінансів, банківської справи та страхування

 Глушенко В.В.
(підпис) (прізвище та ініціали)

Програму погоджено методичною комісією економічного факультету
(назва факультету, для здобувачів вищої освіти якого викладається навчальна дисципліна)

Протокол № 7 від “ 12 ” березня 2019 року

Голова методичної комісії економічного факультету

 Євтушенко В.А.
(підпис) (прізвище та ініціали)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни “ Соціальне страхування ” складена відповідно до освітньо-професійної програми Фінанси, банківська справа та страхування підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти

(назва рівня вищої освіти, освітньо-кваліфікаційного рівня)

Спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

Спеціалізації _____

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни

Мета вивчення дисципліни — здобути глибокі теоретичні знання та набути практичних навичок з організації соціального страхування, управління діяльністю фондів соціального страхування, розробки умов здійснення різних видів соціального страхування з урахуванням їх специфіки на сучасному етапі розвитку економіки України.

Об'єктом вивчення є процес організації соціального страхування та забезпечення соціального захисту населення шляхом надання соціальних послуг. Предметом є види загальнообов'язкового державного та окремих видів недержавного соціального страхування відповідно до страхового випадку.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни:

- сформулювати системне розуміння взаємозв'язків суб'єктів у системі надання соціальних послуг та окремих спеціалізованих фінансових фондів;
- навчити визначати економічні передумови та потреби у споживанні соціальних послуг конкретними учасниками ринку та можливості задоволення різними видами соціальних послуг;
- забезпечити комплексне розуміння фінансового механізму надання соціальних послуг різними страховими державними фондами цільового призначення;
- розвинути навички фінансового та порівняльного аналізу в галузі соціального страхування та забезпечення;
- надати можливість економічно обґрунтовано порівнювати соціальні послуги з метою вибору найбільш прийнятних конкретному споживачеві;
- показати роль держави та напрями державного регулювання в системі соціального страхування.

1.3. Кількість кредитів 4 ЄКТС (денна)/ 4 ЄКТС (заочна) .

1.4. Загальна кількість годин 120 год. (денна)/ 120 год. (заочна) .

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Нормативна / за вибором	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
1й	1-й
Семестр	
2-й	2-й
Лекції	
16- год.	8- год.
Практичні, семінарські заняття	
16- год.	год.-
Лабораторні заняття	
год.-	год.-
Самостійна робота, у тому числі	
88- год.	112- год.
Індивідуальні завдання	
год.	

1.6. Заплановані результати навчання

Згідно з вимогами освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми студенти повинні досягти таких результатів навчання:

Інтегральна компетентність - Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у професійній діяльності або у процесі навчання у сфері фінансів, банківської справи та страхування, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності

ЗК6. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК9. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

Спеціальні (фахові предметні) компетентності

СК1. Здатність використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів, банківської справи страхування у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності.

СК7. Здатність до пошуку, використання та інтерпретації інформації, необхідної для вирішення професійних і наукових завдань в сфері фінансів, банківської справи та страхування.

СК8. Здатність застосовувати інноваційні підходи в сфері фінансів, банківської справи та страхування.

Програмні результати навчання

ПР2. Знати на рівні новітніх досягнень основні концепції і методології наукового пізнання у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

ПР4. Відшуковувати, обробляти, систематизувати та аналізувати інформацію, необхідну для вирішення професійних та наукових завдань в сфері фінансів, банківської справи та страхування.

ПР6. Доступно і аргументовано представляти результати досліджень усно і письмово, брати участь у фахових дискусіях.

ПР7. Вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності

ПР 13. Оцінювати ступінь складності завдань при плануванні діяльності та опрацюванні її результатів.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1. Теоретичні основи соціального страхування

Тема 1. Сутність, принципи і роль соціального страхування

Поняття та необхідність загальнообов'язкового державного соціального страхування (далі ЗДСС). Функції ЗДСС: формування грошових фондів, з яких покриваються витрати, пов'язані з утриманням непрацездатних осіб, та осіб, які не беруть участі в трудовому процесі; забезпечення чисельності та структури трудових ресурсів; сприяння вирівнюванню життєвого рівня різних соціальних груп населення не залучених до трудового процесу. Принципи загальнообов'язкового державного соціального страхування.

Види загальнообов'язкового державного соціального страхування. Страховий ризик. Страхові випадки. Об'єкти ЗДСС.

Суб'єкти загальнообов'язкового державного соціального страхування: страховики, страхувальники, застраховані особи. Особи, які підлягають ЗДСС. Страховий стаж.

Умови надання соціальних послуг та матеріального забезпечення особам за ЗДСС. Підстави припинення виплат і надання соціальних послуг за ЗДСС.

Види соціальних послуг та матеріального забезпечення за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням.

Тема 2. Іноземний досвід у сфері соціального страхування

Моделі соціального страхування: моделі Бісмарка, моделі Беверіджа та їх характеристика. Польська система соціального страхування. Три елементи сучасних пенсійних систем: державний пенсійний фонд, недержавні пенсійні фонди, страхові компанії зі страхування життя і пенсій. Система заохочень і оподаткування цих систем.

Досвід Республіки Польща в здійсненні пенсійної реформи 1999 року. Заклад соціального страхування як центральна ланка пенсійної системи. Недержавні пенсійні фонди, їх утворення і діяльність. Страхові компанії, котрі займаються пенсійним страхуванням життя. Сплата єдиного страхового внеску. Соціальне і пенсійне страхування. Виплати пенсій, рент і допомог.

Тема 3. Державне регулювання соціального страхування

Необхідність і значення державного регулювання соціального страхування. Правове забезпечення соціального страхування. Інструменти і заходи уряду щодо державного регулювання у сфері соціального страхування.

Управління загальнообов'язковим соціальним страхуванням. Страхові фонди та управління ними. Нагляд у сфері загальнообов'язкового державного соціального страхування. Повноваження та функції Наглядової ради, засоби нагляду. Правління фонду, виконавчі дирекції, органи на місцях та їх повноваження.

Права та обов'язки суб'єктів загальнообов'язкового державного соціального страхування. Відповідальність суб'єктів соціального страхування.

Напрямки вдосконалення державної політики у сфері соціального страхування.

Тема 4. Фінансове забезпечення соціального страхування

Необхідність і значення єдиного соціального внеску. Принципи збору та ведення обліку єдиного внеску. Платники єдиного внеску. Порядок нарахування, обчислення та сплати єдиного внеску. Розмір єдиного внеску та пропорції його розподілу за видами загальнообов'язкового державного соціального страхування. Орган, що здійснює збір та веде облік єдиного внеску, його повноваження та відповідальність. Склад, порядок

ведення та використання даних Державного реєстру загальнообов'язкового державного соціального страхування. Порядок здійснення державного нагляду за збором та веденням обліку єдиного внеску.

Суб'єкти, які приймають участь у сплаті єдиного внеску, їх права та обов'язки. Облік платників єдиного внеску, що здійснюється Пенсійним фондом за погодженням з фондами загальнообов'язкового державного соціального страхування.

Порядок нарахування, обчислення і сплату єдиного внеску. Розрахунок розміру єдиного внеску для кожної категорії платників та пропорції його розподілу за видами загальнообов'язкового державного соціального страхування.

Розділ 2. Види соціального страхування

Тема 5. Страхування тимчасової втрати працездатності

Необхідність, сутність та значення страхування тимчасової втрати працездатності (далі СТВП). Суб'єкти загальнообов'язкового державного соціального страхування.

Право громадян на матеріальне забезпечення та соціальні послуги за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, зумовленими похованням.

Види матеріального забезпечення та соціальних послуг за ЗДСС у зв'язку ТВП та витратами, зумовленими похованням. Розмір допомоги.

Тема 6. Страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання

Необхідність та сутність страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання. Гарантії забезпечення прав застрахованим при страхуванні від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання.

Суб'єкти об'єкти страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання. Особи, які підлягають обов'язковому страхуванню від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання. Страхові експерти з охорони праці, їх права та функції. Добровільне страхування від нещасного випадку.

Основні терміни: об'єкти страхування, страховий ризик, страховий випадок, нещасний випадок на виробництві та професійне захворювання.

Профілактика нещасних випадків на виробництві та професійного захворювання. Страхові виплати. Порядок визначення розміру страхових виплат. Порядок визначення ступеня втрати працездатності потерпілим.

Порядок розгляду справ про страхові виплати. Відмова у страхових виплатах і наданні соціальних послуг. Припинення страхових виплат і надання соціальних послуг. Порядок і строки проведення страхових виплат.

Тема 7. Страхування на випадок безробіття

Необхідність та сутність страхування на випадок безробіття. Основні терміни: об'єкт страхування на випадок безробіття; часткове безробіття; страховий випадок; втрата роботи з незалежних причин; підходяща робота; страховий стаж.

Суб'єкти страхування на випадок безробіття. Особи, які підлягають страхуванню на випадок безробіття. Право на матеріальне забезпечення на випадок безробіття та соціальні послуги. Види матеріального забезпечення та соціальних послуг соціального страхування на випадок безробіття. Умови та тривалість виплати допомоги по безробіттю.

Припинення, відкладання виплат матеріального забезпечення на випадок безробіття та скорочення їх тривалості. Забезпечення незастрахованих осіб. Виплата недоодержаної суми матеріального забезпечення на випадок безробіття у разі смерті безробітного.

Тема 8. Пенсійне страхування

Необхідність та значення пенсійного страхування. Принципи державного пенсійного страхування. Структура системи пенсійного страхування в Україні: солідарна система державного пенсійного страхування; накопичувальна система пенсійного страхування; система недержавного пенсійного страхування.

Основні терміни: актуарні розрахунки; довічна пенсія з коштів Накопичувального фонду; застрахована особа; недержавний пенсійний фонд; непрацездатні громадяни; одиниця пенсійних активів Накопичувального фонду; одноразова виплата; основні напрямки інвестиційної політики; пенсійні виплати; пенсія; пенсійні активи Накопичувального фонду; соціальні послуги; страховий стаж; чиста вартість одиниці пенсійних активів; чиста вартість пенсійних активів.

Суб'єкти системи пенсійного страхування. Особи, які підлягають державному пенсійному страхуванню. Право громадян України на отримання пенсійних виплат та соціальних послуг.

Соціальні виплати непрацездатним громадянам. Види пенсійних виплат соціальних послуг.

Пенсії за віком у солідарній системі. Умови призначення пенсії за віком. Мінімальний розмір пенсії за віком. Підвищення розміру пенсії за віком у разі відстрочки часу її призначення.

Пенсії за інвалідністю в солідарній системі. Умови призначення пенсії за інвалідністю. Страховий стаж, необхідний для призначення пенсії за інвалідністю. Розмір пенсії за інвалідністю.

Пенсія у зв'язку з втратою годувальника в солідарній системі. Умови призначення пенсії. Період, на який призначається пенсія. Розмір пенсії.

Пенсійні виплати за рахунок коштів Накопичувального фонду. Види пенсійних виплат з коштів Накопичувального фонду. Порядок укладання та оплати договору страхування довічної пенсії. Види довічних пенсій. Умови і порядок отримання одноразової виплати.

Суб'єкти накопичувальної системи пенсійного страхування. Джерела формування коштів накопичувального фонду та їх використання. Пенсійні активи Накопичувального фонду.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с. р.		л	п	лаб.	інд.	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1. Теоретичні основи соціального страхування												
Тема 1. Сутність, принципи і роль соціального страхування	16	2	2			12	15	1				14
Тема 2. Іноземний досвід у сфері соціального страхування	16	2	2			12	15	1				14
Тема 3. Державне регулювання соціального страхування	14	2	2			10	15	1				14
Тема 4. Фінансове забезпечення соціального страхування	14	2	2			10	15	1				14
Разом за розділом 1	60	8	8			44	60	4				56
Розділ 2. Види соціального страхування												
Тема 5. Страхування тимчасової витрати працездатності	16	2	2			12	15	1				14
Тема 6. Страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання	16	2	2			12	15	1				14
Тема 7. Страхування на випадок безробіття	14	2	2			10	15	1				14
Тема 8. Пенсійне страхування	14	2	2			10	15	1				14
Разом за розділом 2	60	8	8			44	60	4				56
<i>Усього годин</i>	120	16	16			88	120	8				112

4. Теми семінарських (практичних, лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Сутність, принципи і роль соціального страхування	2
2	Іноземний досвід у сфері соціального страхування	2
3	Державне регулювання соціального страхування	2
4	Фінансове забезпечення соціального страхування	2
5	Страхування тимчасової витрати працездатності	2
6	Страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання	2
7	Страхування на випадок безробіття	2
8	Пенсійне страхування	2
	Разом	16

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин (денна)	Кількість годин (заочна)	Форма контролю
1	Опрацювання додаткової літератури та написання есе: «Сутність, принципи і роль соціального страхування».	12	14	тести
2	Опрацювання додаткової літератури та написання есе: «Іноземний досвід у сфері соціального страхування».	12	14	тести
3	Опрацювання додаткової літератури та написання есе: «Державне регулювання соціального страхування».	10	14	тести
4	Опрацювання додаткової літератури та написання есе: «Фінансове забезпечення соціального страхування».	10	14	тести
5	Опрацювання додаткової літератури та написання есе: «Страхування тимчасової витрати працездатності».	12	14	тести
6	Опрацювання додаткової літератури та написання есе: «Страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання».	12	14	тести
7	Опрацювання додаткової літератури та написання есе: «Страхування на випадок безробіття».	10	14	тести
8	Опрацювання додаткової літератури та написання есе: «Пенсійне страхування».	10	14	тести
	Разом	88	112	

6. Індивідуальні завдання

Індивідуальним завданням для студентів при вивченні навчальної дисципліни «Соціальне страхування» є підготовка рефератів та докладів для семінарських занять.

Темати рефератів

2. Суб'єкти страхування на випадок безробіття їх характеристика та функції.
3. Фонд загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття його управління.
4. Порядок обчислення та сплати страхових внесків до фонду страхування на випадок безробіття.
5. Поняття та обчислення страхового стажу в страхуванні на випадок безробіття.
6. Умови та тривалість виплати допомоги по безробіттю.
7. Умови призначення пенсій за віком.
8. Органи, що призначають пенсії його функції.
9. Виплата пенсій. Відрахування з пенсій.
10. Розміри соціальних пенсій.

7. Методи контролю та критерії оцінювання

Методами контролю є:

- тестування;
- оцінка усної розгорнутої відповіді на питання;
- оцінка по результатам співбесіди;
- оцінка письмової відповіді на питання;
- виконання комбінованих завдань;
- оцінка фіксованої доповіді по підготовленому реферату;
- підсумковий контроль - письмовий залік.

Критерії оцінювання контрольної роботи

Підсумкова оцінка за виконання контрольної роботи виставляються за 20 бальною шкалою оцінювання знань.

Теоретичне завдання оцінюється (максимально 10 балів) за наступними критеріями:

Кількість балів	Критерії
10-9	Студент володіє системними знаннями навчального матеріалу та ефективно їх застосовує при написанні відповіді. Відповідь повна, ґрунтова, правильна, логічна, містить аналіз, систематизацію, узагальнення основної та додаткової літератури. Студент може встановити причинно-наслідкові та міжпредметні зв'язки, робить аргументовані висновки, виявляє пізнавально-творчий інтерес до навчального матеріалу.
8-6	Студент в цілому володіє навчальним матеріалом, правильно користується економічними категоріями при відповіді на теоретичне питання, здатен навести основні формули, вирази, категорії з їх вірним поясненням. Може в цілому аналізувати навчальний матеріал, порівнювати та робити узагальнення, але відповідь базується суто на лекційному матеріалі без знання додаткового та/або допущені окремі несуттєві помилки при викладанні завдання.
5-3	Студент на рівні запам'ятовування викладає окремі частини навчального матеріалу на поверховому рівні, здатний описати суть окремих економічних категорій, процесів, але не може зробити узагальнення, висновки, встановити причинно-наслідкові зв'язки.
2-0	Студент не надав відповіді на завдання або відповідь подана з концептуальними помилками при її викладанні.

Тестове завдання складається з 10 тестів, кожне з яких максимально оцінюється у 1 бал (максимально 10 бали за виконання тестових завдань).

Неповною відповіддю вважається відповідь на тест, в якому нормативним є більш одного варіанта відповіді та якщо студент навів не всі правильні варіанти відповідей з можливих.

Якщо студент навів всі правильні варіанти відповідей - відповідь вважається правильною (1 бали).

Підсумкова оцінка за виконання контрольної роботи складається з суми 2 завдань: теоретичне питання та 10 тестових завдання, що складає 20 балів загальної суми.

Критерії оцінювання підсумкової письмової дворівневої шкали (залікової роботи)

Письмова (дворівнева шкала) залікова робота складається з трьох теоретичних питань по 10 балів кожне та 10 закритих тестових завдань по 1 балу кожна вірно визначена відповідь на тест (максимальна кількість балів 40).

Теоретичне питання оцінювання кожного (максимально 10 балів) здійснюється за наступними критеріями:

Кількість балів	Критерії
10-9	Студент володіє системними знаннями навчального матеріалу та ефективно їх застосовує при написанні відповіді. Відповідь повна, ґрунтова, правильна, логічна, містить аналіз, систематизацію, узагальнення основної та додаткової літератури. Студент може встановити причинно-наслідкові та міжпредметні зв'язки, робить аргументовані висновки, виявляє пізнавально-творчий інтерес до навчального матеріалу.
8-6	Студент в цілому володіє навчальним матеріалом, правильно користується економічними категоріями при відповіді на теоретичне питання, здатен навести основні формули, вирази, категорії з їх вірним поясненням. Може в цілому аналізувати навчальний матеріал, порівнювати та робити узагальнення, але відповідь базується суто на лекційному матеріалі без знання додаткового та/або допущені окремі несуттєві помилки при викладанні завдання.
5-3	Студент на рівні запам'ятовування викладає окремі частини навчального матеріалу на поверховому рівні, здатний описати суть окремих економічних категорій, процесів, але не може зробити узагальнення, висновки, встановити причинно-наслідкові зв'язки.
0-2	Студент не надав відповіді на завдання або відповідь подана з концептуальними помилками при її викладанні.

Тестове завдання складається з 10 тестів, кожне з яких максимальнo оцінюється у 1 бал кожен (максимально 10 балів за виконання тестових задач).

Неповною відповіддю вважається відповідь на тест, в якому нормативним більше одного варіанту відповіді і якщо студент привів не всі правильні варіанти відповідей з можливих.

Якщо студент привів всі правильні варіанти відповідей - відповідь вважається правильною (1 бал).

Підсумкова оцінка за виконання письмової (дворівневої шкали) залікової роботи складається з суми балів за три теоретичні питання по 10 балів кожне та виконання тестового завдання з 10 закритими тестами по 1 балу кожен (максимальна кількість балів за екзаменаційну роботу 40 балів).

8. Схема нарахування балів

Приклад для підсумкового семестрового контролю при проведенні семестрового оцінювання для чотирирівневої шкали або для дворівневої шкали (екзамену або залікової роботи)

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання										Залік (для дворівневої шкали)	Сума		
Розділ 1				Розділ 2				Контрольна робота, передбачена навчальним планом				Індивідуальне завдання	Разом
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	P1	P2	-	60	40	100
2	2	3	3	2	2	3	3	20	20				

T1, T2 ... T12 – теми розділів.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка	
	для чотирирівневої шкали	для дворівневої шкали
90 – 100	відмінно	зараховано
70-89	добре	
50-69	задовільно	
1-49	незадовільно	не зараховано

9. Рекомендована література

Основна література

1. Закон України “Про загальнообов’язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності” від 23 вересня 1999 р. № 1105-XIV // www.rada.gov.ua
2. Закон України “Про загальнообов’язкове державне соціальне страхування у зв’язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, зумовленими народженням та похованням” від 18.01.2001 р. № 2240-IV // www.liga.net
3. Закон України “Про загальнообов’язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття” від 2.03.2000 р. № 1533-III // Офіційний вісник України, 2000, № 13, ст. 505
4. Менеджмент соціального страхування: Навчальний посібник / Л.Б. Баранник, В.В. Даценко, Л.О. Заволока, Н.М. Ткаченко. – Дніпропетровськ: ДДФА, 2010. – 204 с.
5. Модернізація системи соціального страхування в Україні. Аналіт. доп. / О.П. Коваль. – К.: НІСД, 2014. - 38 с.
6. Соціальне страхування : підруч. / за ред. О. П. Кириленко та В. С. Толуб’яка. – Тернопіль : Екон. думка ТНЕУ, 2016. – 516 с.
7. Соціальне страхування: Навчальний посіб. / М.І.Мальований, П.К. Бечко, В.П. Бечко – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 496 с.

Допоміжна література

1. Андрушків І.П. Загальні підходи до міжнародного медичного страхування в окремих країнах // Науковий вісник НТЛІУ України. 2010. №20.13. С. 170-174.
2. Безкровний О.В. Соціальне страхування : навч. посіб. / О. В. Безкровний, В. І. Аранчій, В. І. Лихопій ; Полтав. держ. аграр. акад. – Полтава : ПДАА, 2016. 19 с.
3. Білик О.І. Переваги на недоліки введення обов'язкової форми медичного страхування в Україні // Вісник Національного університету «Львівська політехніка». 2013. № 767. С. 270-276.
4. Більцан А.О. Теоретичні засади та особливості функціонування вітчизняного Фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності // Вісник Чернівецького торговельно-економічного інституту. 2012. №3 (47). С. 259-266.
5. Благун І.Г. Соціальне страхування : навч. посіб. / Благун І.Г., Кушнірчук Ю.М., Підлипна Р.П. ; М-во внутр справ, Львів. держ. ун-т внутр. справ. – Львів : Сполом, 2015. 270 с.
6. Бондарева Л.В. Зарубіжний досвід вирішення проблем державного забезпечення доступності медичної допомоги населенню // Актуальні проблеми державного управління, педагогіки та психології. 2012. №1 (6). С. 34-40.
7. Бучкевич М.М. Досвід медичного страхування у зарубіжних країнах // Науковий вісник Національного лісотехнічного університету України. 2011. №21.10. С. 178-183.
8. Загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття: сучасний етап і перспективи розвитку: Навч.-метод. розробка – К.: ППК ДСЗУ, 2010. – 26 с.
9. Левін П. Удосконалення соціального страхування від нещасних випадків – умова збереження трудового потенціалу / П. Левін // Україна: аспекти праці. – 2006. – № 2. – С. 21–27.
10. Основи законодавства України про загальнообов'язкове державне соціальне страхування № 16/98-ВР від 04.01.1998р. // Все про бухгалтерський облік. – 2001. – № 16.
11. Плаксій М. Система соціального страхування Республіки Польща / М. Плаксій // Вісник Пенсійного фонду України. – 2009. – № 3. – С. 14–17.
12. Стеценко С.Г. Медичне право України: правові засади забезпечення медичного страхування / С.Г. Стеценко, В.Ю. Стеценко, Я.М. Шатковський // Монографія – Київ, 2010 – Атіка – 206 с.
13. Стецюк Т.І. Реформування пенсійної системи України / Т.І. Стецюк // КНЕУ імені Тараса Шевченка «Міжнародні фінансові та страхові ринки в нових економічних умовах» / Збірник тез та доповідей VI Міжнародної науково-практичної конференції. Том II. – Київ, 2010. – С.214–218.
14. Стецюк Т.І. Сутність медичного страхування та його місце у системі соціального захисту громадян // Стецюк Т.І. – Фінанси, облік і аудит: Збірник наукових праць – К.:КНЕУ, 2008. – Випуск 11. – С. 142–148.

10. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. Нормативні акти України: www.nau.kiev.ua
2. Верховна Рада України: www.rada.gov.ua
3. Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг: www.nfr.ua
4. Міністерство фінансів України: <https://minfin.com.ua/>